

Kiss János

A Szeplőtelen előtt – szentbeszéd

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

A Szeplőtelen előtt – szentbeszéd

melyet az Országos Pázmány-Egyesület zárándoklatán, Mária-radnán, a Szeplőtelen Fogantatás kihirdetésének ötvenedik évfordulója alkalmából 1904. december hó 4-én tartott

Dr. Kiss János

a pápa Ő Szentsége házi főpapja,
egyetemi tanár, az Országos Pázmány-Egyesület alelnöke

A csanádi egyházmegyei hatóság jóváhagyásával

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet 1905-ben Temesvárott, a Csanádi Egyházmegye Könyvnyomtató Műhelyében készült.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás	4
A Szeplőtelen előtt.....	5

Ajánlás

Az Országos Pázmány-Egyesület
tagjainak szeretettel ajánlja

A Szerző.

A Szeplőtelen előtt

*„Máriát dicsérni hívek jöjjetek,
Mert ő fogja Fiát kérni értetek.”
Egyházi ének.*

Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Krisztusban Szeretett Hitsorsosaim és Honfitársaim!
Jámbor Zarándokok!

A katolikus írókat és hírlapírókat egyesítő Országos Pázmány-Egyesület örömmel ragadja meg a kínálkozó jeles alkalmakat arra, hogy ország-világ előtt vallomást tegyen a magasztos eszmékről, melyeknek szolgálatába szegődött: az igaz keresztény katolikus hitről, a tiszta erkölcsök szeretetéről, az egyház dicsőségének és a magyar haza boldogulásának hő vágyáról.

Igy két év előtt elzarándokolt Rómába, a kereszténység középpontjába, hogy ott tanúságot tegyen törhetetlen katolikus hitéről, hűséges ragaszkodásáról az apostoli székhez s új fogadást téve, a Szentatyától áldást vegyen működésére.

Majd a jelen év elején fölkereste Pázmány Péter sírját, hogy ott meghajtsa s egyúttal fennen lobogtassa zászlaját, melyen a nagy katolikus és a nagy magyar Pázmány Péter alakja tündököl s az ő dicső hamvai felett újabb buzgóságra hevüljön.

Most pedig, amidőn a dolog természeténél fogva és dicsőségesen uralkodó X. Piusz pápánk atyai rendelkezésére az egész katolikus világ versenyre kelve üli emlékét annak, hogy Jézus Krisztus édes Anyja, a Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának hitcikkelye 50 év előtt ünnepiesen kihirdtetett, Isten szent segítségével íme elzarándokoltunk hazánk egyik legkiválóbb búcsújáró helyére, a Mária-tiszteletben mindig kitűnő Szent Ferenc-rendiek gondozása alatt álló Mária-radnai kegyelmes képhez és templomba, hogy ott, ahol minden talpalatnyi földet ezer meg ezer Mária-tisztelő csókja megszentelt s a lég telve dicsőítő és hálaadó fohászokkal, kifejezzük örömünket, melyet a Boldogságos szent Szűznek, Magyarország Nagyasszonyának Szeplőtelen Fogantatásán érezünk, hogy a szent Szűz iránt táplált legnagyobb tiszteletünket nyilvánítsuk, hogy itt az ő példájának buzgóbb követésére serkenjünk s közbenjárásában céljaink elérésére hathatós segítséget nyerjünk.

Köveztük ebben egyesületünk védőszentjének, Szalézi Szent Ferencnek példáját, ki a Szeplőtelen Fogantatás titka iránt kiváló tisztelettel viseltetett s már alszerpap korában bűnbánókból egyesületet szervezett a Szeplőtelen Fogantatás védelme alatt; Pázmány Péterét, ki a „Boldogasszony méltóságáról és tiszta fogantatásáról” remek beszédet tartott; s minden dicső eleinkét, akik a Szeplőtelen Fogantatás tanát ünnepies meghatározása előtt századokon át mindenkor erősen hitték és tisztelték s kik a Mária-tiszteletben annyira kitűntek, hogy a magyarnak mintegy jellegzójévé vált a Boldogasszony tisztelete:

„Mert belénk öntetett,
Szívünkbe vésetett
Eleink vérével tisztelete;
Azért meg is marad,
Soha ki nem szárad
Igaz magyar szívből szeretete.”

Örvendjünk ennek a zarándoklatnak, mert szép alkalmat nyújt nekünk a legnemesebb *érzelme* felébresztésére, a legmagasztosabb *gondolatok* ápolására, a legüdvösségesebb *erénygyakorlatokra* és *fogadásokra* s nagy *áldások* gazdag forrásául kínálkozik.

*

Mindenekelőtt vallomást teszünk hitünkről. Erős hittel hisszük és valljuk a Szeplőtelen Fogantatás hitcikkelyét, hogy Jézus Krisztus Anyja, „*a Boldogságos Szűz Mária, a mindenható Isten különös kegyelméből, Krisztus Jézus, az emberiség Megváltója érdemeinek tekintetéből, az őseredeti bűn minden szeplőjétől fogantatása első pillanatában megóvatott és ment maradt.*” – Hiszük és valljuk ezt a tant, mert azt a csalhatatlan római pápa hirdette ki s IX. Piusz által Péter apostol és maga Krisztus Urunk szolt hozzánk. „Péter, imádkoztam érted, ha a te hited meg ne fogyatkozzék s te majdan erősítsd meg testvéreid hitét”;¹ így szolt az Üdvözítő Szent Péterhez.

Ezzel pedig egyúttal valljuk az *egész keresztény hitrendszer*t. Az ember *természetfölötti rendeltetését*, hogy ez az élet csak előkészítés egy jobb életre, hol természetet meghaladó módon kell boldogulnunk Isten közvetlen szemlélése által. – Valljuk az *őseredeti bűnt*, mely Ádám minden ivadékára átszarmazik: „Íme vétekben fogantattam és bűnökben fogant engem anyám.”²

Valljuk a megváltás isteni művét, melyben tündököl Isten igazságossága, mely a bűnért teljes elégtételt követel, irgalmassága, mely a bűnösön teljes mértékben segíteni akar s bölcsessége, mely a végtelen igazságosságot és a végtelen irgalmasságot egyezően gyakorolja.

Valljuk a szent Szüzet mint Isten Anyját, ki az örök Igének csatornául szolgált, melyen át az emberek közt megjelent, hogy itt a megváltás nagy művét végrehajtsa. „És az Ige testté lön és mi köztünk lakozék.”³ Isten szentségét, aki a megtestesülés pillanatában a bűn iránt való utálatának jelét adta abban, hogy az örök Ige édes Anyjához a bűn árnyékát egy pillanatig sem engedte férni. Valljuk Jézus Krisztus szentségét, akiről, mikor bűnről van szó, említés se legyen, s aki éppen ezért bűnös asszonytól nem nyerhette földi létét; és ha az első Ádámnak, az emberiség természetes fejének szűzies tiszta földből kellett alkottatnia, a második Ádámnak, az emberiség természetfölötti fejének, a bűntől megváltó és isteni Ádámnak bűntől ment Szűztől kellett születnie, és egy pillanatig sem lehetett az ördög hatalma alatt az, akitől a legszentebbnek kellett származnia.

Hálát adunk Istennek a megtestesülésért, mellyel az emberiséget, kivált a férfinet kitüntette, amidőn az örök Fiú-Isten emberré és férfiúvá lett; és hálát adunk a megtestesülés módjáért, mellyel Isten az emberiséget és kivált a női nemet felmagasztalta, amidőn a názáreti szent nőt Alkotójának, a Végtelennek és Szentségnek anyjává tette.

Dicsőítjük Istent az ő legnagyobb művében, a megtestesülésben s az ő legnagyobb szentjében, a legtisztább és kegyelmekben leggazdagabb teremtményben, Isten szeplőtelen Anyjában.

Aldottnak és boldognak mondjuk a názáreti Szüzet nagynénjével Erzsébettel, az evangéliumi ismeretlen asszonnyal és minden nemzedékkel: „Boldog a méh, mely Jézus Krisztust hordozta s boldogok az emlők, melyekből táplálkozott.”⁴ És boldog, mert teljes tisztaságával és a kegyelmek bőségével Isten végtelen fenségét leginkább megközelíti s Isten haragjában soha sem volt, ellenkezőleg Isten szent tetszésének szüntelen kitűnő tárgya.

¹ Lk 22,32.

² Zsolt 50,7.

³ Jn 1,14.

⁴ Lk 11,27.

IX. Piusz pápa, amikor a Szeplőtelen Fogantatást ünnepiesen meghatározta, azt a reményét nyilvánította, hogy a kihirdetés számos jóban fogja az egyházat részesíteni. És ez a remény valóban teljesült. Rá kell mutatnom a vatikáni zsinatra, mely a kereszténység alapvető tanait korunk szükségleteihez mérten meghatározta és kifejtette; a római pápa csalatkozhatatlanságának tanára, mely ugyancsak azóta hirdettetett ki; a pápaság tekintélyének növekedésére; a Máriát kiválóan tisztelő két pápa: IX. Piusz és XIII. Leó hosszú és dicső uralkodására; az Oltáriszentség tiszteletének fellendülésére; a katolikus egyesületi élet terjedésére és felvirágozására, minek egyik jelentős mozzanata az Országos Pázmány-Egyesület létesülése, gyarapodása és üdvös zárandoklatai; végül s nem utolsónak a Mária-tisztelet növekedésére, mely az utóbbi 50 év alatt oly nagy mértékű, hogy a XIX. századot szinte a Mária-tisztelet századának lehet nevezni. Kevéssel a hitcikkely kihirdetése után Lourdes-ban megjelent a Szent Szűz mint Szeplőtelen Fogantatás s ott azóta természeti és erkölcsi csodákkal mutatja Isten, mennyire tetszése szerint van a Szeplőtelen tisztelete. A szentolvasó használata is nagyban elterjedt, sőt az egész október hónap tiszteletére van szentelve. A májusi ájtatosság bája is sokakat táplál az istenes életre. S mindezt betetőzi a Mária-társulatok (kongregációk) intézménye, mely immár kis leánykákat, hajadonokat, asszonyokat, fiúkat, középiskolai és egyetemi ifjakat, urakat, iparosokat, kereskedőket s más hivatáshoz tartozókat a nekik megfelelő szervezettel és vezetés alatt serkent Mária buzgó és kitartó tiszteletére. Hogy hány jámbor gondolatnak, mennyi nemes érzelmeknek, mennyi üdvös eltökélésnek melegágyai az ily Mária-társulatok s mily nagy tényezők a társadalom erkölcsi erejének s az ország erkölcsi erejének fenntartásában és nevelésében, annak csak Isten a megmondhatója. Valóban „számtalan jóban és kiszámíthatatlan tisztetségben részesültünk”⁵ a Szeplőtelen Fogantatás hitcikkelyének kihirdetése által. Mindezek a vett jók reményt nyújtanak nekünk aziránt, hogy X. Piusz pápa várakozása is beteljesül, s a hitcikkely kihirdetésének jubileumi megülvése, valamint a Szeplőtelen folyton virágzó tisztelete a jövőben is sok nagy jóban részesíti a katolikus egyházat, s hathatósan elő fogja mozdítani a megtestesülés és megváltás nagy célját, hogy „*Krisztusban mindenké megújíttassanak*, amik az égben és amik a földön vannak.”⁶ És ennek a reménynek mélységes alapja van abban a legszorosabb kapocsban, mely az isteni Üdvözítőt a boldogságos Szűzzel egybefűzi. Kétségtelen, hogy Jézus Krisztus az emberiség feje, kivel a többi emberek mint tagok össze vannak kötve, hogy onnan nyerjenek éltető nedvet minden tagnak kijelölt munkálkodására⁷ s „az ő teljességéből veszünk mindnyájan.”⁸ Ámde Jézus Krisztust Mária által vettük s midőn az emberiség Mária testéből, véréből származott, Máriával mint anyjával az egész emberiség összeköttetésbe jutott. Az is bizonyos, hogy Jézus Krisztus szent, tiszta és szeplőtelen áldozat az emberiség bűneiért; ez célja a megtestesülésnek. Ámde ezt a tiszta és végtelen értékű áldozatot a szent Szűz adta a világnak s miután a világra szülte, mint gyermekét táplálta, nevelte, az ő életét élte. Az anyáknak nem kell ezt fejtegetnem, mert ők tudják és érzik, hogy a szerető anya egy életet él gyermekével; a szerető gyermekeknek sem kell azt erősítgetnem, mert az ő ragaszkodásuknak és hálájuknak édesanyjuk iránt éppen ez a fő indítóoka. És mikor a Szeplőtelen áldozatot be kellett mutatni a mennyei Atyának, ismét a boldogságos Szűz volt az, ki isteni gyermekét felajánlotta. „Álla a keserves Anya keresztfánál siránkozva.” E szoros viszonynál fogva megnyerte azt, hogy valamint isteni Fiának első nyilvános csodatétele a kánai menyegzőn az ő közbenjárására történt, úgy minden kegyelem őáltala áradjon ki a hívek üdvösségére. Nem mintha tőle volna a kegyelem és az üdv; a kegyelem és az üdv csak Istentől jöhet s Krisztus érdemeiért árad szét, de a szent Szűz közbenjárására; mint Szent Bernárd mondja, Krisztus a kegyelmek forrása, Mária azok csatornája.

⁵ Bölcs 7,11.

⁶ Ef 1,10.

⁷ Ef 4,15.16.

⁸ Jn 1,16.

Azért boldogtalanok azok, akik Krisztust úgy akarják tisztelni, hogy Máriát elhagyják, elkerülik; megfélekednek arról, hogy az isteni Gyermekek csak édes anyjánál található s hogy az Úr Jézus mint legtökéletesebb gyermek leghöbben kívánja édes Anyja tiszteletét és dicsőségét.

Mindezeknek elgondolása felgyújtja bennünk a reményt, hogy a Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának kihirdetése, s ami ezt követi, a szeplőtelen fokozott mértékű tisztelete, siettetni fogja a keresztény katolikus hit és egyház diadalát.

Ámde csak akkor, ha ez a tisztelet igazi, a szent Szűzhöz csakugyan méltó s az ő isteni Fiának szeretetével s az isteni parancsok megtartásával jár. A kánai menyegzőn így szólt a szent Szűz a szolgálkhoz: „Amit nektek mond, cselekedjétek.”⁹ Azóta folyton fülünkben csengenek ezek a szavak: Amiket az én szent fiam mond, azt cselekedjétek. Mária tisztelete Jézus parancsainak megtartása. „Arról tehát mindenki meg lehet győződve – mondja X. Piusz „Ad diem illum laetissimum” kezdetű körlevelében, – hogy ha a Boldogságos Szűz iránt vélt tisztelete őt a bűntől vissza nem tartja vagy rossz erkölcsök megjavítását nem eszközli, hiábavaló ájtatosság az, s a kívánt gyümölcsöt meg nem hozhatja.” Ha a mennyei Atya „elrendelte, hogy akiket eleve ismert, hasonlóká legyenek az ő Fia ábrázatához, s így ő elsősülött legyen sok testvér közt”,¹⁰ akkor Mária is úgy akarja, s az ő tisztelete is azt kívánja, hogy életünkkel az Úr Jézus erényeit utánozni igyekezzünk.

Mivel pedig legjobban éppen Mária ábrázolja szent Fiának életét, azért Mária példáját kell követnünk. „Mária olyan volt, mondja Szent Ambrus, hogy élete mindnyájunk iskolája.” Amiből helyesen azt következteti: „Szolgáljon tehát példaképül Mária szüzessége és élete, amely a tisztaság és erény képét tükörként elénk tünteti.”

*

Azért mi is, kik itt a szeplőtelenül fogantatott szent Szűz tiszteletére az Országos Pázmány-Egyesület részéről, vagy ahhoz csatlakozva, egybegyűltünk, tegyük szent fogadást, hogy a Szeplőtelenül úgy tiszteljük, amint illik és üdvösséges.

Akik az írás mesterségével foglalkozunk, annak a szent Szűznek, ki az igazságot hordozta, fogadjuk meg, hogy csak az igazságot hirdetjük: a Szeplőtelennek fogadjuk meg, hogy írásunk mindig szeplőtelen lesz, s gyengéd lelkiismerettel óvakodunk minden tévestől és ártalmastól; és Magyarország Nagyasszonyának fogadjuk meg, hogy csak olyant írunk, ami javára és dicsőségére van édes hazánknak.

És mindannyian, kik itt egybegyűltetek, fogadjátok meg, hogy csak az igazságot hirdető, szeplőtelen és honboldogító irodalmat és sajtót karoljátok fel, csak ezt olvassátok s anyagilag és erkölcsileg ezt pártfogoljátok. Ellenben elfordultok attól az irodalomtól és időszaki sajtótól, mely az igazsággal nem sokat törődik, vagy mely erkölcsi tekintetben szabados, könnyelmű, vagy mely bármily tekintetben káros lehet az országnak, az ország békéjének, egységének és erkölcsének.

Ezúttal harmadszor tesz az Országos Pázmány-Egyesület zárandoklatot; harmadszor van szerencsém szólni az egyesület zárandokláihoz; és mind a háromszor a szeplőtelen irodalom és időszaki sajtó művelésére s felkarolására ösztönzöm hallgatóimat. Teszem ezt azért, mert mélyen át vagyok hatva az irodalom s főképp a napi és időszaki sajtó nagy jelentőségétől. Ez a mai kor igazi nagyhatalma. Ez alakítja, gyúrja a lelkeket napról-napra. Azért, ha azt akarjuk, hogy mindenkinek megújuljanak Krisztusban, akkor a sajtónak is meg kell újulnia Krisztus szellemében; s ha azt akarjuk, hogy embertársaink hasonlóká legyenek a Jézus

⁹ Jn 2,5.

¹⁰ Róm 8,29.

Krisztus szépséges ábrázatához, akkor azon kell lennünk, hogy az irodalom és időszaki sajtó is hozzá hasonlítson.

Fogadjuk meg továbbá, hogy a Szeplőtelen példáját életünkben is követjük s ilyképp írásunk és életünk meg fognak egyezni.

Végül fogadjuk meg, hogy magasztos célunk elérésére mindenkor csak tiszta eszközöket fogunk használni, de ezeket azután minden tehetségünk szerint. Kiváltképpen sürgetnem kell a krisztusi szeretetet minden embertársunk iránt s első sorban a szeretetet, összetartást, egységet egymás között, akiket ugyanaz az eszme lelkesít s ugyanegy cél sarkall a cselekvésre. Rajtunk ne valósuljon a régi gyászos mondás: „Atok verte meg a magyart, mert az soha össze nem tart.” Mi emlékezzünk meg arról, hogy mindnyájan egy test vagyunk Krisztusban s ugyanegy testnek tagjai; mindnyájunknak ugyanaz a fejünk és atyánk: Krisztus, – és ugyanaz az anyánk: a Szeplőtelen Szűz Anya.

*

Ámde ne gondoljuk, hogy jelentős fogadásainkat magunktól teljesíthetjük. Nagy mű ez: Megújítani mindent Krisztusban, megvédeni az igazságot, életünkkel a szerint élni s magasztos céljaink elérésére a kellő eszközöket megtalálni és alkalmazni. Erős fogadás és jó szándék egymaga elégtelen erre, Isten szent segítségével és a Szeplőtelen Szűz közbenjáró oltalma nélkül. „Minden jó adomány felülről jön, a világosság Atyjától”¹¹ s „akinek bölcsességre van szüksége, kérje azt Istentől, ki mindenkinek ad; és megadatik neki.”¹²

És itt felhívom figyelmeteket arra a címre, mellyel XIII. Leó pápa a Boldogságos Szűz díszes elnevezéseit gazdagította, midőn őt hivatalosan a „jó tanács Anyjának” nevezte. Kérjétek tőle, ti írók és hírlapírók, a nektek fölötté szükséges jó tanácsot, hogy a kellő eszközöket és módokat mindenkor – még ha rövid idő áll is rendelkezésetekre – megtaláljátok.

Ha így tisztelitek a Szeplőtelt, remélhetitek, hogy a nagy célokat, melyekért küzdötök és sok mindenről lemondotok, nagy mértékben eléritek s Krisztus ellenségeit legyőzni segítitek.

*

„Szentséges Szűz, ki az Úrnak tetszettel és az Ő Anyjává lettél, ki szeplőtelen vagy testben, lélekben, hitben és szeretetben; a Te bűn nélkül való fogantatásod hitbeli kihirdetésének ez ünnepies jubileumában tekints irgalmasan az ügyefogyottakra, kik a Te hatalmas pártfogásodért esedeznek.”¹³

Buzgó tisztelődnek, IX. Piusz pápának, ki Szeplőtelen Fogantatásodat félszázaddal ezelőtt nagy örömmel hirdette ki, nyerj szent Fiadnál nagy boldogságot és dicsőséget.

X. Piusz pápánknak, ki a Te tiszteleted által szent Fiad képére akarja átalakítani a világot, nyerj hosszú és dicsőséges uralkodást.

Könyörögj hően szeretett apostoli királyunkért és egész családjáért.

Tartsd hatalmas oltalmadban Sándor csanádi püspököt, ki a Te tiszteletedet e kegyelemhelyen is növelne igyekezett.

Eléd tárjuk az Országos Pázmány-Egyesület eszméit és vágyait. Nyerd ki szent Fiadnál azt a nagy kegyelmet, hogy a katolikus hit terjesztéséért és édes hazánk boldogítására eredményesen működhessünk. Adj nekünk erőt a Te ellenségeid ellenében és szüntess meg minden bűnt s minden tévedést, hogy mindenekben a Te szent Fiad, Krisztus uralkodjék.

Amen.

¹¹ Jak 1,17.

¹² Jak 1,5.

¹³ A X. Piusz pápa által rendelt imádságból.